

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska
skolformerna vid Berghemskolan i Järfälla kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel vid Berghemskolan. Granskningen genomfördes under höstterminen 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen fyra utvecklingsområden som angetts i beslut den 29 januari 2026.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Berghemskolan senast den 3 augusti 2026 skulle redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Järfälla kommun har inkommit med en sådan redovisning den 18 juni 2026.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

- Ge elever möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel även utanför undervisningstid.

Järfälla kommun behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Ge lärarna förutsättningar att samarbeta kring val av ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel utifrån didaktiska överväganden och elevernas behov.

Järfälla kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Skapa förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete inom skolenheten i syfte att stärka likvärdigheten i användningen av läroböcker och andra läromedel.

Järfälla kommun behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt, vid behov, vidta åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Järfälla kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Utvecklingsområde 1

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Ge elever möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel även utanför undervisningstid.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolenheten ännu inte har vidtagit åtgärder för att eleverna ska ha möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid. Huvudmannen uppger att rektorn planerar för att skapa ett enkelt utlåningssystem där elever på lågstadiet kan låna hem läroböcker över kvällen eller helgen om behov finns. Rektorn planerar även för att se till att lågstadiets elever får möjlighet att logga in hemifrån på skolans digitala läromedel. Enligt huvudmannens redovisning kommer dessa åtgärder att ge föräldrarna ökad insyn i skolarbetet och eleverna möjlighet att repetera hemma eller förbereda sig i sin egen takt.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter inom ramen för de planerade åtgärderna som ännu inte påbörjats.

Utvecklingsområde 2

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Ge lärarna förutsättningar att samarbeta kring val av ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel utifrån didaktiska överväganden och elevernas behov.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn under vårterminen organiserat för tillfällen där lärare stadiervis jämfört och diskuterat olika

läromedel utefter ett antal fasta frågor. Rektorn har vidare lagt in sådana tillfällen i skolans årshjul för att försäkra sig om att diskussioner om, och val av, ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel blir återkommande inslag i lärarnas samarbete. Enligt huvudmannens redovisning bedömer rektorn att när lärare i samma årskurs baserar sin undervisning på gemensamt valda läroböcker och andra läromedel så blir undervisningen mer likvärdig.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom området.

Utvecklingsområde 3

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Skapa förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete inom skolenheten i syfte att stärka likvärdigheten i användningen av läroböcker och andra läromedel

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn inlett ett arbete för att skapa gemensamma strukturer, rutiner och samsyn kring användningen av läroböcker och andra läromedel men att arbetet ännu inte kommit så långt. Huvudmannen beskriver att lärare i samma årskurs numera introducerar läromedlens uppbyggnad och struktur på ett liknande sätt. Rektorn planerar vidare för att under kommande läsår ge lärarna förutsättningar för att diskutera och organisera användningen av läromedel kopplat till läroplanen. Målet är enligt huvudmannen att öka likvärdigheten i undervisningen och ge eleverna samma grundförutsättningar, oavsett vilken klass de går i eller vilken lärare de har.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter inom ramen för de planerade åtgärderna som ännu inte påbörjats.

Utvecklingsområde 4

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt, vid behov, vidta åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn organiserat för tillfällen i slutet av läsåret där lärarna stadietvis utvärderat läroböcker och andra läromedel som används på skolan efter ett antal fastställda frågor. I utvärderingen ingår exempelvis frågor om hur väl materialet speglar läroplanen och om läromedlen erbjuder tillräckligt stöd för lärare att bedriva en differentierad undervisning. Huvudmannens redovisning innehåller dock inte några resultat av utvärderingen eller information om huruvida utvärderingen bidragit till att identifiera eventuella utvecklingsbehov. På lång sikt bedömer dock rektorn enligt huvudmannens redovisning att utvärderingen kommer att leda till en förbättrad röd tråd och säkerställd progression från lågstadiet till mellanstadiet.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

På Skolinspektionens vägnar

X Roger Persson

Beslutsfattare
Signerat av: Roger Persson

X Maria Hermansson

Föredragande
Signerat av: Maria Hermansson

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande²:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.³

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.⁴ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁵

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,

¹ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

² 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

³ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

⁴ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

⁵ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁶

⁶ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.